

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 3 Å R G A N G

6 . S E P T E M B E R 1 9 5 1

A V I N N H O L D E T :
VERDENSHISTORIENS STØRSTE KIRKEFORFØLGELSE -
FRA ELITE-SKOLEN TIL PRESESEMINARET - EN VER-
DEN OG VI-LEGFOLKETS VERDENSKONGRESS-RØDT
LYS FOR KATOLISMEN? - UTENLANDSREPORTASJE
NESTE NUMMER KOMMER 20. SEPTEMBER 1951.

NR.

31

32

VÅRE KIRKER

Gudstjenester på søn- og helligdager

N. K. K. F.

Nytt kjole- og rissekursus

settes i gang fra midten av septem-
ber. Kurset varer i 3 mndr. med un-
dervisning 1 gang ukentlig. Kr. 30.—
for hele kurset betales ved innmel-
delsen, som skjer hos søster Clemence,
St. Josephs Institutt, Akersveien 4,
Oslo. Innm. innen 15. sept.

Styret.

St. Franciskus III orden Oslo

Møte fredag 14. sept. kl. 19 i
St. Halvards kirke.

11. Oslo speidergruppe

tar i høst inn nye speidere og ulv-
unger i alderen 8—14 år. Henven-
delse til Arne Kristian Tangstad,
Gimle Terrasse 5. Tlf. 33 36 90 mel-
lom kl. 8—16.

SPEIDERPIKENE I OSLO

har nå gjenopptatt sin virksomhet
etter ferien.

Alle katolske piker kan bli med!
Innmeldelse til Gerd Nilsen, Hegde-
haugsvn., Oslo (tlf. 69 42 13).

Nyutgaven av salmeboken

«CANTEMUS DOMINO»

foreligger trykt.

Så snart innbindingen er ferdig, vil
meddelelse bli gitt. Imidlertid kan
større bestillinger allerede nå mottas.
Prisen er ennå uviss.

Oslo Apostoliske Vikariat.

ST. OLAV

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.

Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16.

unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13.

Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvar-
tal, for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen
og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen
onsdag aften.

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.

Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.

Kl. 8.15: Fromesse m. preken.

Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.

Kl. 11: Høgmesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

Soknepresten, tlf. 68 08 68.

Kl. 8: Fromesse.

Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.

Kl. 7.30: Fromesse.

Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Jesu Hjerte kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.

Kl. 9.05: Fromesse.

Kl. 10.45: Høgmesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.

Kl. 9.30: Høgmesse.

Vår Frue Villas kapell,

Montebello, Smestad.

Prestegården, tlf. 55 81 21.

Kl. 8.30: Høgmesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.

Soknepresten, tlf. 2019.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1438.

Kl. 8.15: Ottesang. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.

Soknepresten, tlf. 1168.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, tlf. 3195.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

LILLESTRØM:

Halvdansgt. 5.

Søndag 9. sept. kl. 11.00: messe m.
preken.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 644.

Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25534.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.

Kl. 9.30: Høgmesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 2238.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 9. SEPTEMBER: 17. sønd. etter Pinse. Ep. Efes. 4, 1—6. Ev.
Matt. 22, 34—46. Mandag: Nicolai av Tolentino, bekj. Tirsdag: Protus og
Hyasint, mart. Onsdag: Marias navnefst. Torsdag: Ferialdag. Fredag:
Korsets opphøyelse. Lørdag: Marias syv smerter.

SØNDAG 16. SEPTEMBER: 18. sønd. etter Pinse.: Ep. I. Kor. 1, 4—8.
Ev. 9, 1—8. Mandag: Frans av Assisis stigmatisering. Tirsdag: Joseph av
Cupertino, bekj. Onsdag: Januarius, bisk., og hans medmartyrer. I m b r e d a g.
Torsdag: Eustachius og medmartyrer. Fredag: Matteus, apost., evan-
gelist. I m b r e d a g. Lørdag: Tomas fra Villanova, bisk., bekj. I m b r e d a g.

SØNDAG 23. SEPTEMBER: 19. søndag. etter Pinse.

Onsdag 19., fredag 21. og lørdag 22. sept. er imbredager og forplikter til
abstinens.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

63. ÅRGANG

6. SEPTEMBER 1951

NR. 31-32

Verdenhistoriens største kirkeforfølgelse

Vi har i de senere år som kjent sterkt utvidet vår utenlandsreportasje. Uttalelser til redaksjonen viser at leserne er takknemlige for denne fyldige orienteringen om Kirkens liv og kamp. Men der er noen røster i blant som jamrer seg over at det er svært så mange *nedslående* informasjonen blant alt dette nøkterne stoffet. Det blir i lengden litt for meget av det dårlige, det er ikke lenger spennende å lese det, det er rett og slett *vinteressant!* «La oss heller få høre litt mer om hva som skjer rundt om i menighetene våre her hjemme, særlig da i foreningene — noe *hyggelig.*»

Vi forstår disse røster og ønskene bak dem. Men vi kan ikke tilfredsstille dem. Det ville være flukt fra virkeligheten og flukt fra ansvaret. Vi ber i stedet de som tenker på hjemmehyggen som det primære, å gå i seg selv. De vil da snart finne ut at nær sagt alle ytringer av katolsk liv her hjemme ligger og *må* ligge, i skyggen av det som i dag utspilles der ute på den store arena. De vil finne ut at de kristnes kamp verden over er en kamp som gjelder også *vår* frihet til fortsatt å dyrke vår tro. Alene under denne synsvinkel burde beretningene om kampens gang være tilstrekkelig spennende stoff! Men har vi lov til å nøyes med denne angsten om egen trygghet uten å ta noe videre engasjement nå midt i kampens hete? Kan vi stå å synge av full hals vårt Credo «in unam Sanctam Catholicam et Apostolicam Ecclesiam» på søndagen, uten også å dele hverdagens *moralske* krav med våre kristne medmødre, ganske særlig med dem som er i nød med kropp og sjel? Om vi ikke selv føler det på skinnet, må vi ikke i sinnet føle oss kastet på dypet av dette lidelsens hav som i dag bølger over gamle og nye kristne gressganger?

Under krigen satt vi ikke og fulgte slagenes utvikling hjemme og ute bare med tanken på en separat gjenerobring av den tapte frihet og trygghet. Vi satt også i angst for våre slektninger og landsmenn, og våre allierte i fremmede land, og led gruelig ved tan-

ken på hva de mange måtte utstå i konsentrasjonsleirene, i fangenskap eller i kamp. Skulle vi lide mindre ved tanken på hva våre kristne medbrødre i dag må utstå *fordi de bekjenner seg til Jesus Kristus som menneskets eneste saliggjører!*

De regner med oss, alle disse millioner av forfulgte og forlatte! — slik som under krigen! De regner med våre ofre og vår forbønn. Og de regner med å bli tatt imot som brødre om de skulle nødes til å gå i eksil.

«Under overskriften «Og helvedes porte . . .» skrev for noen uker siden det danske «Katolsk Ugeblad» noen konsise ord om denne ubønnhørlige kampen som raser særlig mot Den katolske kirke i alle de landene som ligger under kommunistisk herredømme. Forfølgelsen er så blodig at den må betegnes som uten sidestykke i verdenshistorien. Det er simpelthen umulig, skriver bladet, å gjøre denne store tilintetgjørelseskamp opp i tall — bare altfor godt vet man ved hvilke midler og metoder denne kampen føres, og hvor vanskelig det er å få nøyaktige opplysninger frem gjennom det jernteppe som har avskåret disse egne fra den øvrige del av verden. På grunnlag av beretninger som når frem til Rom fra disse mørklagte områder, er man imidlertid i stand til med sikkerhet å konstatere at tusenvis av prester er blitt kastet i fengsel for deres tros skyld, at hundrer av prester er blitt myrdet eller deportert, at Kirkens eiendom er blitt beslaglagt, at skoler og andre institusjoner så godt som alle er blitt lukket, at den katolske presse er blitt undertrykket, og at det legges de troende alle mulige hindringer i veien. Sjelesorgen lammes, og det føres et sant tilintetgjørelsesfeltog mot alt som har med kristendom å gjøre. Over en syvendedel — ca. 65 millioner — av samtlige jordens katolikker er i dag undergitt kommunistisk terror og kontroll, og for å komme Kirken til livs har man myrdet, arrestert eller fordrevet tallrike overhyrder. Godt og vel halvparten av Øst-Europas bispeseter

står i dag tomme — i løpet av de seneste par år er 14 biskoper i Europa og Asia blitt myrdet av kommunistene, men henimot 30 sitter fengslet og et noenlunde tilsvarende antall har måttet flykte utenlands. Atter og atter stoter man i *Annuario Pontificio*, Vatikanets offisielle årbok, på bispenavn, der det i parentes lakonisk meddeles at vedkommende er *deportato* (deportert), *impedito* (forhindret), *in carcere per la fede* (fengslet for troens skyld), osv. Til dette kom-

mer at et stort antall bispedømmer i Øst-Europa i dag står uten rettmessig overhode — de respektive myndigheter har motsatt seg et nytt kandidatur.

På basis av opplysninger i den pavelige årbok, «Christlicher Nachrichtendienst», Tyskland, «Kipa», Sveits, og «Volksbote», Østerrike, har «Katolsk Ugeblad» stillet sammen nedenstående liste. Den er ikke komplett og gjør heller ikke krav på å være fullstendig feilfri.

ALBANIA

7 bispedømmer med ca. 105 000 katolikker.

<i>Durazzo</i>	
Erkebiskop Nic. Prennuski	fengslet
<i>Sant' Alessandro di Orosci</i>	uten Overhyrde
<i>Scutari</i>	
Erkebispedømme	uten Overhyrde
<i>Alessio</i>	
Biskop Gjini	henrettet
<i>Sappa</i>	
Biskop Volaj	henrettet

BULGARIA

4 bispedømmer med ca. 57 000 atolikker.

<i>Preslavus</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde

JUGOSLAVIA

24 bispedømmer med ca. 5 800 000 katolikker.

<i>Zagreb</i>	
Erkebiskop L. Stepinac	fengslet
<i>Ljubljana</i>	
Biskop Gr. Rozman	fordrevet
<i>Sibenik</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
<i>Nostar</i>	
Biskop Peter Cule	fengslet
<i>Banjaluca</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
<i>Maribor (Lavant)</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
<i>Sarajevo</i>	
Erkebispedømme	uten Overhyrde
<i>Zara</i>	
Erkebispedømme	uten Overhyrde

TYSKLAND (ØST-SONEN)

6 bispedømmer med 4 000 000 katolikker.

<i>Breslau</i>	
Erebispedømme	uten Overhyrde
<i>Ermland</i>	
Prelatur	uten Overhyrde
Prelat A. Kather	utvist
<i>Schneidemühl</i>	
Prelatur	uten Overhyrde
Prelat Fr. Hartz	utvist
<i>Danzig</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
Biskop K. Splett	fengslet

LETLAND

2 bispedømmer med ca. 3000 katolikker.

<i>Riga</i>	
Erkebiskop Anton Springovics	savnes
Hjelpebiskop Jos. Rancans	i exil
<i>Liepaja</i> (Kurland)	
Biskop Anton Urbss	fordrevet

LITAUEN

6 bispedømmer med ca. 2 100 000 katolikker.

<i>Kovno</i>	
Erkebiskop Jos. Skvireckas	fordrevet
Hjelpebiskop V. Brizgys	fordrevet
<i>Kaisedorys</i>	
Biskop Theofil Natulionis	myrdet
<i>Panevezys</i>	
Biskop Casimir Paltarokos	savnes
<i>Telsiai</i>	
Biskop Vincenzo Boriservicius	savnes (henrettet?)
Hjelpebiskop Fr. Ramanauskas	savnes (deportert?)
<i>Vilkaviski</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
Hjelpebiskop Vincens Padolskis	savnes
<i>Klaipeda</i>	
Prelatur	uten Overhyrde

ESTLAND

Apostolisk administratur med ca. 3000 katolikker.

<i>Tallin</i>	
Mgr. Edv. Profittlich S. J.	deportert og død

POLEN

26 bispedømmer med ca. 22 300 000 katolikker.

<i>Wilna</i>	
Erkebiskop Rom. Jalbrzykowski	fordrevet
Hjelpebiskop M. Reinys	deportert
<i>Lwow</i>	
Erkebiskop Eugen Baziak	fordrevet
Biskop Jos Slipyi (rutensk)	deportert
<i>Stanislawów</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
<i>Luck</i>	
Biskop Ad. Szelazek	fordrevet
<i>Przemysl</i>	
Biskop J. Kocylowsky	myrdet
Biskop Greg. Lakota	deportert
Biskop N. Zudka	fengslet
<i>Lemkowszczyzwa</i>	
Apostolisk exarkat.	uten Overhyrde

TSJEKOSLOVAKIA

14 bispedømmer med ca. 9 000 000 katolikker.

<i>Prag</i>	
Erkebiskop Jos. Beran	fordrevet
<i>Banska Bystrica</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
<i>Presov</i>	
Biskop Peter Gojdic	fengslet
<i>Spis</i>	
Biskop Joh. Vojtassak	fengslet
<i>Roznava</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde

Samtlige tsjekiske biskoper — på én nær — under husarrest.

UNGARN

13 bispedømmer med ca. 6 000 000 katolikker.

<i>Esztergom</i>	
Erkebispedømme	uten Overhyrde
Erkebiskop Kardinal Mindszenty	fengslet
<i>Győr</i>	
Biskop Apor	myrdet
<i>Kalocsa</i>	
Erkebiskop Jos. Grösz	fengslet

RUMENIEN

10 bispedømmer med ca. 2 700 800 katolikker.

<i>Bukarest</i>	
Erkebiskop Alexander Cisar	fengslet
<i>Alba Julia</i>	
Biskop A. Marton	fengslet
<i>Jassi</i>	
Biskop A. Durcovici	fengslet
<i>Temesvar</i>	
Biskop A. Pacha	deportert
<i>Satu Mare</i>	
Biskop J. Scheffler	deportert
<i>Fagaras</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
Biskop J. Suci	fengslet
Biskop B. Aftenic	fengslet
<i>Lugoj</i>	
Biskop J. Balan	fengslet
<i>Maramaras</i>	
Biskop A. Rusu	fengslet
<i>Kolozsvar</i>	
Biskop J. Hossu	fengslet
<i>Nagy-Varad</i>	
Biskop V. Frentiu	fengslet (død)

RUSSLAND

13 bispedømmer med ca. 8 000 000 katolikker.

<i>Mohilev</i>	
Erkebispedømme	uten Overhyrde
Biskop B. Sloskan	i exil
<i>Moskva</i>	
Apostolisk Administratur	uten Overhyrde
<i>Leningrad</i>	
Apostolisk Administratur	uten Overhyrde
<i>Kharkow</i>	
Apostolisk Administratur	uten Overhyrde
<i>Kazan</i>	
Mgr. M. Juodokas	i exil
<i>Kamienec</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
Mgr. G. Swiderski	i exil
<i>Tirasuol</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
<i>Minsk</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
<i>Zytomir</i>	
Biskop Teofil Skalski	i exil
<i>Wladiwostok</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
<i>Sibirien</i>	
Apostolisk vikariat	uten Overhyrde
<i>Stanislawow</i>	
Biskop J. Latysevsky	deportert
<i>Munkacs</i>	
Erkebispedømme	uten Overhyrde
Erkebiskop Romza	myrdet

KOMMUNIST-KINA

20 erkebispedømmer — 91 bispedømmer — 35 Apostoliske administraturer med ca. 4 150 000 katolikker.

<i>Peking</i>	
Erkebiskop, Kardinal T. Tien	i utlandet
<i>Fushum</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
<i>Ichang</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
<i>Shihnan</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
<i>Sunyang</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
<i>Chefoo</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
<i>Harbin</i>	
Apostolisk administratur	uten Overhyrde
<i>Haichow</i>	
Bispedømme	uten Overhyrde
<i>Shasi</i>	
Apostolisk prefektur	fordrevet
<i>Taichung</i>	
Apostolisk prefektur	utvist
<i>Yangchow</i>	
Apostolisk prefektur	uten Overhyrde
<i>Kaying</i>	
Biskop Fr. X. Ford	fengslet
<i>Kaifeng</i>	
Erkebiskop G. Pallio	fengslet
<i>Suifu</i>	
Biskop R. Boisquérin	fengslet
<i>Wuchow</i>	
Biskop Fr. A. Donaghy	fengslet
<i>Changsha</i>	
Erkebiskop S. P. Lacchio	fengslet
<i>Kweiteh</i>	
Biskop A. Quintanilla	fengslet

Med denne listen og ved en fortsatt årvåkenhet overfor hva til daglig skjer i Kirkens liv, håper vi å skaffe lys over den sammenheng som dessverre ikke alle kristne har øye for eller tilstrekkelig reflekterer over, nemlig den at Kirken ikke bare er den *lærende* og den *triumferende* Kristus på jorden, men fremdeles og i ganske særlig grad er den *lidende* Kristus.

I. H. K.

Det jordiske paradisi

To jordiske paradiser hadde resultert i fiasko. Det første var Rousseau's naturlige paradisi; det andre var Ricardo's økonomiske paradisi. Det viste seg at mennesket ikke ble fullkomment ved å leve i frihet og i fri kjærlighet; det ble heller ikke fullkomment ved å kjøpe og selge i frihet. Det var åpenbart nødvendig for ateistene å finne frem til et tredje uunnngåelig og uoppsettelig ideal. De fant det i kommunismen. Det volder dem ingen vanskelighet at det er helt forskjellige fra det første ideal og helt motsatt det andre. Alt hva de ønsker er en slags formodet forbedring av menneskeheten som kan brukes til å skille menneskeheten fra Det guddommelige. Les mellom linjene i hundrevis av bøker, populærvitenskapelige og lærebøker i historie og filosofi — og du vil finne at den eneste bærende følelse i dem er hat til religionen. Det eneste positive er negativt.

K. G. Chesterton.

Fra elite-skolen til presteseminaret

Martin Bormann jr. — Hitlers gud sønn — forteller sin konversjonshistorie

James Wakefield Burke forteller her om hvordan Martin Bormanns sønn gjennom etterkrigstidens kaos fant veien til Kirken. Artikkelen er hentet fra *Catholic Digest*, juli 1951.

MARTIN BORMANN senior var den siste person som så Hitler før han nedbrutt og slagen, skjøt seg selv. Han var den siste man så forlate bunkeren i Berlin, hvor Hitler tilbrakte sine siste timer. Noen påstår at han klarte å ta seg ut av den brennende by. Andre mener han omkom i Berlins ruiner, rammet av russiske granater. Han ble *in absentia* dømt til døden ved hengning i Nürnberg sammen med de tolv som var utpekt som de største krigsforbrytere. Han er siden ikke funnet.

Martin Bormann hatet Kirken. Han har neppe sin like blant dem som i Hitlers Tyskland så det som sin oppgave å ødelegge og trampe under fot Kirkens tradisjoner og rettigheter. Han har tusenvis av menneskeliv på sin samvittighet.

I dag er denne manns sønn, Martin jr., 21 år gammel og innskrevet som student ved det ærverdige presteseminaret til misjonærene av Det hellige hjerte i nærheten av Ingolstadt i Syd-Tyskland. Han er en høy, blond yngling og har morens vakre, mørke øyne; han er noe innesluttet, men meget intelligent. Ellers ligner han mest sin far. Han er overhodet ikke opptatt av det spørsmål som beskjefter så mange millioner: om Martin Bormann lever. På dette spørsmål svarte han bare dette: «Skulle min far leve, håper jeg inderlig at Gud vil lede ham tilbake til en kristen livsførsel.»

En av hans lærere, pater *Hanne*, innrømmet at alle var meget skeptisk da den unge Bormann for tre år siden kom til presteseminaret for å ta fatt på sine studier. «Men vi endret snart oppfatning,» uttalte han stolt.

Den unge Bormann har liten lyst til å tale om seg selv. Avissskriveriene om hans familie kjeder og trette ham. Av og til forarges han inderlig: «De skriver en masse sludder. Jeg er trett av alt det der.»

Likevel, da pater Hanne meddelte ham at «*Catholic Digest*» gjerne ville ha hans livshistorie, stillet han seg imøtekommende. To dager senere sendte pater Hanne meg den, skrevet av den unge Bormann selv:

«JEG BLE født den 14. april 1930 som sønn av protestantiske foreldre. Adolf Hitler var min gudfar. Fire år etter min fødsel meldte min far hele familien ut av den protestantiske kirke; han oppdro oss til ateister. Vår oppdragelse var fullstendig uten religion.

1940 ble jeg elev ved nazistenes skole for eliteungdom, Feldafing i Bayern. Oppdragelsen og undervisningen var helt basert på nasjonalsosialistiske prinsipper. Den politiske og forberedende militære undervisning gikk foran alt annet. Ved denne nasjonalsosialistiske eliteskole sier det seg selv at religionen bare var noe man smilte av.

Feldafing ble betraktet som en mønsterskole. Min far var meget stolt av den. I virkeligheten var den et skjebnesvangert sted, for den ungdom som kom dit fikk ingen moralsk oppdragelse. En av de ting som vi hadde megen moro av, var å plyndre hagen til stedets katolske prest. Jeg husker hvor ulykkelig han var over vår framferd. Vi var bare fra 10 til 14 år gamle, men vi hadde statens

makt bak oss. Han hadde bare sine bønner å falle tilbake på...

Da krigslykken sviktet oss og seirene ble forvandlet til nederlag ble moralen blant guttene enda verre. Tyverier blant kameratene ble alminnelig. I april 1945 da de alliertes arméer nærmet seg, ble jeg sendt til et sted i nærheten av Brennerpasset, hvor vi ble øvet opp i bruken av bazooka. Men vi opplevde ikke krigen på nært hold. I slutten av april ble gruppen oppløst og hver enkelt bedt om å søke seg til sin hjemtrakt. Men vi ble pålagt å bevare kontakten og være forberedt på å bli satt inn i underjordisk virksomhet. Så vidt jeg vet, er det ingen som har fulgt den parolen.»

SÅ TOK den unge Bormanns underlige odysseé til. Han kunne ikke lenger nyte fordelene ved å være sønn av en av det nasjonalsosialistiske Tysklands forgrunnsfigurer, han var redusert til en hjemløs flyktning som jaget fra sted til sted for ikke å bli tatt il fange. Etter noen tid befant han seg i sin fars siste hovedkvarter som hadde vært henlagt til et sted i Tyrol. Der fikk han høre om Hitlers død. Meldingen lød: «Han døde sammen med sine trofaste kamerater.»

Den unge Bormann visste at faren hele tiden hadde vært sammen med Hitler og regnet derfor med at også han var død. Nyheten ga ham et alvorlig sjokk. Helt hjelpeløs søkte han råd hos farens sekretær, Dr. Helmut von Hummel, som hadde søkt dekning i nærheten av Hitlers «Berg-hof». Men von Hummel hadde ikke noe annet å tilby ham enn et falsk identifikasjonskort. Slik ble den 15-årige gutten *Martin Bergmann*, som fikk det råd å komme seg vekk hurtigst mulig.

I NOEN DAGER strøvet han omkring i Alpene full av frykt, helt utmattet og syk av hjemlengsel. Allierte tropper fantes overalt, Så ble han matforgiftet etter å ha spist bedervet militærproviant. Han ble alvorlig syk og måtte søke husly. Han var fullstendig åndelig nedbrutt. Troen på Hitler og hans «hemmelige åpen» var totalt gått fløyten. På gård etter gård ble han avvist, da ingen våget å ta seg av en flyktning. I fjellene kjempet de siste SS diehards mot de Gaulle's marokkanske tropper. Den unge Bormann så ingen annen utvei enn døden.

Men i det øyeblikk alt syntes tapt, var hjelpen nærmest. «Jeg tror dette er den gode gjerning vi har å gjøre i dag, Nicholas,» sa en bondekone til sin mann, da hun fikk se den hjelpeløse syke gutten på dørterskelen. Den unge Bormann fikk bo hos bonden Hohenwarter og hans hustru i flere måneder. Her kom han igjen til krefter og ble venn av familien. Og her kunne han føle seg trygg.

Arbeidet han ble satt til, var lett. Han fikk meget tid til overs, og i den rene, friske alpeluft fant han tilbake til seg selv. «Her kom jeg i kontakt med kristen tro og tenkemåte for første gang,» skriver han. «Til å begynne med smilte jeg av deres «dumme tro». Men jeg kom snart til å respektere disse enkle bønder og deres tro. Det ble klart for meg at de hadde åpnet sitt hjem for meg utelukkende fordi de var kristne og i sin neste så en Guds skapning. Jeg fornemmet den styrke som utgikk fra dem, og som jeg tilskrev deres naive tro. Jeg fikk lyst til å

studere deres religion og leste igjennom alle de religiøse magasiner de hadde. Så begynte jeg å lese Bibelen — for første gang i mitt liv. Jeg leste den fra perm til perm. Mitt første inntrykk var at den var en samling fascinerende eventyr, og jeg kunne ikke forstå at folk trodde på disse historiene og tilla dem sannhetsverdi.

EN DAG KOM en ung prest på besøk. Han fortalte om de tyske konsentrasjonsleirene, om alle fangene og behandlingen av dem. Jeg hadde bare lyst til å rope ut: «Løgn, alt er løgn!» For jeg kunne ikke tro på alt det redselsfulle den fremmede presten fortalte. I stedet gikk jeg ut for å være alene med meg selv. Presten kom etter, og mitt hjerte holdt nesten opp å slå, da han fikk øye på meg. Vi snakket sammen en stund, og jeg tror han forsto mine reaksjoner. Da vi skiltes sa han: «Gud har ikke glemt deg. Sett din lit til Ham.» Jeg følte det som en lettelse at han forsvant, men kunne likevel ikke la være å tenke på ham og det han hadde fortalt. Og jeg begynte å tvile på om det vi hadde fått lære som nasjonalsosialister, var riktig.

Visse omstendigheter gjorde at jeg i 1946 kom til å bo hos en annen bonde. Men han var katolikk bare i navnet. Vi snakket sammen om muligheten av at nasjonalsosialistene igjen ville komme til makten og henga oss til de villeste ønskedrømmer. Den kontakt jeg hadde hatt med religionen, gikk tapt.

Men i 1947 vendte jeg tilbake til mitt tidligere vertskap. Fru Hohenwarter hadde tatt vare på flere religiøse brosjyrer med tanke på meg. Jeg leste dem igjennom og ble påvirket på en helt annen måte enn tidligere. Hva som skjedde, har jeg vanskelig for å forklare.»

DEN PÅFØLGENDE søndag som var en kald dag i februar, vandret den unge Bormann tre timer gjennom et snøkledd Alpe-landskap til den lille kirken Maria Kirchenthal. «Etter gudstjenesten.» skriver han, «følte jeg at jeg burde tale med presten. Feigheten drev meg til først å oppsøke en liten restaurant. Endelig sto jeg da foran prestens dør, og skulle akkurat til å trekke meg tilbake igjen, da den ble åpnet. Med bøyet hode gikk jeg inn. Da jeg sto foran presten, kunne jeg ikke få frem et ord. Men han oppmuntret meg, og litt etter litt kom jeg til hektene. Endelig var alt sagt. Vi ble sittende sammen i flere timer.

Hver søndag i tiden fremover vandret jeg så ned til Maria Kirchenthal for å bli undervist i religion. Den 4. mai ble jeg døpt og mottok Den hellige eukaristi, senere Fermingens sakrament. Hva ville vel min mor si til dette, og mine søstre?»

HVORDAN VAR det så gått familien Bormann i mellomtiden?

Den unge Martins mor, Gerda Bormann, en mørk, høy kvinne med sterke ansiktstrekk, befant seg i det italienske Tyrol, da kamphandlingene ebbet ut. Hun led av magerkraft og var lagt inn på et militærpsykiatri i Merano i Italia, hvor hun døde seks måneder senere. Det yngste barnet døde omtrent samtidig.

Ved et tilfelle hadde Gerda Bormann truffet sammen med den eneste katolske feltpresten i Syd-Tyrol på den tiden, pastor Theo Schmitz. Hun og presten ble venner, og på dødsleiet ba hun ham om å være verge for barna. Etter hennes død ble de anbrakt hos gode familier i Tyrol, hvor de fremdeles oppholder seg.

Pastor Schmitz er meget stolt over barnas utvikling og fremgang. «Der hviler ingen forbannelse over Martin Bormanns barn,» sa han til meg. «Gud har holdt sin hånd

over dem, og jeg håper at den fred som hviler over dem, ikke må bli forstyrret. Det verste som kunne hende ville være at deres far dukket opp.»

TIDLIG PÅ ÅRET 1948 fikk den unge Bormann det første brev fra sin eldste søster Eicke. Det gledet ham meget, men skulle komme til å volde ham store vanskeligheter. Brevet var nemlig adressert til Martin Bormann, hvilket hadde til følge at tre nasjoners politiagenter innfant seg å arresterte den unge Bormann. Han ble underkastet et nådeløst forhør. Spørsmålet var stadig det samme: «Hvor er din far?» De ga ham sjokolade og sigaretter, og når det ikke hjalp, mishandlet de ham. Han ble trukket ut av sengen midt på natten, utsatt for het bestråling, bestormet med de samme spørsmål. Men han kunne ikke si annet enn sannheten. Han visste ikke hvor faren oppholdt seg.

SÅ BLE HAN endelig løslatt, og bega seg til misjonærene av Det hellige hjerte. I juni i år avsluttet han sine studier der og fortsetter i Det hellige hjerte-seminar i Villach i Østerrike. Etter ytterligere noen års universitetsstudier håper han å kunne bli prestevigslet.

I fjor i påsken ble Martin Bormann og hans søstre Eicke og Irme mottatt i audiens av Pave Pius XII. Den hellige far ble mildt overrasket ved å erfare at den ene av søstrene var protestant. Men Irme fortalte Hans Hellighet at hun hadde besluttet å vende tilbake til sin mors opprinnelige tro.

IFØLGE PASTOR SCHMITZ har Bormann ikke etterlatt seg noen formue. De allierte fant bare fem kasser med private eiendeler tilhørende familien Bormann i nazilederen Hofers hovedkvarter. Alle kassene er forsvunnet, men pastoren fortalte meg at et forlag i Tangier i nær fremtid vil offentliggjøre en brevveksling mellom Martin Bormann og hans hustru, brev som forlaget har betalt 9000 dollars for. Så noen har da klart å gjøre forretning selv med disse private brevene. Men ikke Bormanns barn, erklærte pastor Schmitz.

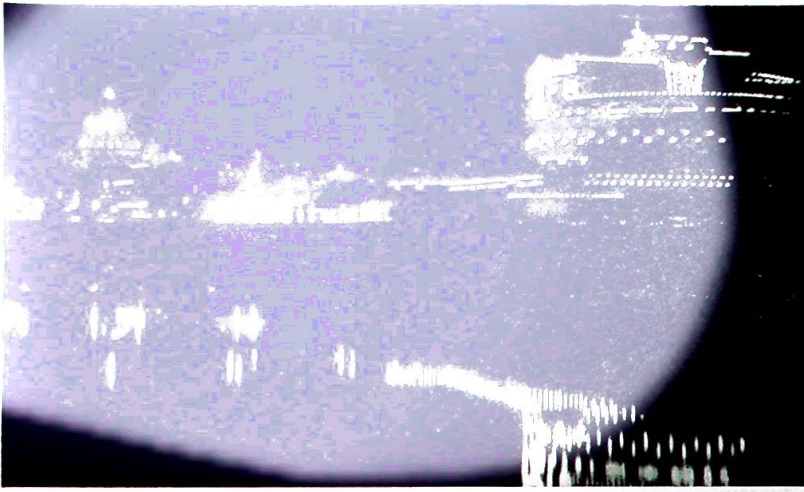
Den unge Bormann ofrer ikke dette en tanke. Han holdes oppe av sin urokkelige tro på Gud. Han skriver: «Mitt mål er å bli en misjonær i Det hellige hjertes broderskap. Jeg ber om at Gud må gi meg styrke og nåde til å nå dette mål.»

Denise Billault

Med dampskipet «Bess» forlis i Nordsjøen omkom også en katolsk fransk dame, Denise Billault. Hun hadde vært med på flåten sammen med de reddede, men greide ikke å holde seg fast i stormværet. Hennes lik ble funnet og ført med «Meerkatze» til Kristiansand.

Båren ble siden ført til Oslo, der Requiemmesse fant sted i St. Olavskirken og absolusjon ved båren gitt i Rikshospitalets kapell ved pastor F. J. Fishedick. Til stede var bl. a. den franske ambassadør i Oslo og represententer for Fred. Olsens rederi. Ritualet ble holdt på latin, med skriftlesning på fransk. Båren er siden blitt brakt til Frankrike.

En bedre skikket by til å holde fredskongress i enn Roma skulle en vel neppe kunne finne. En tidløs by — som i seg selv er et levende bevis på at verden kan være én.

«S t. Olav» har i de siste numre et par ganger kommet inn på fredsbevegelsen «En Verden». I juni d. å. kunne en lese om den audiens Paven ga for en del av bevegelsens delegater ved deres kongress som ble holdt i Roma i april. I et senere nummer er et intervju med organisasjonens president, direktør Hjalmar Riiser-Larsen, gjengitt.

Som en av Norgesdelegatene ved Romakongressen har jeg lyst til å komme litt inn på bevegelsens arbeid og formål — og fortelle litt nærmere om audiensen som jeg tok del i.

En Verden-bevegelsen er som organisasjon ikke mange år gammel. Det var utvilsomt en gruppe optimister som i 1947 tok de første praktiske skritt til opprettelse av World Movement for World Federal Government som verdensomspennende organisasjon. I løpet av de følgende år frem til i dag er det blitt bygget opp avdelinger i en rekke land — i alt omkring 40 land, fordelt over Europa, Nord- og Syd-Amerika, Japan, Kina, Australia og Syd-Afrika. På grunnlag av de resultater som er oppnådd kan en si at bevegelsen har vært i rask og sterk vekst. Her i Norge er bevegelsen kommet opp i et medlemstall på 8000. I en rekke land er det blitt opprettet parlamentsgrupper. I Norge har gruppen 38 medlemmer med stortingsmann Jacob Friis som formann. I Frankrike har gruppen 207 medlemmer, i Italia 200, i England 50, i Japan 200, i Sverige 80 medlemmer.

Aldri har vel arbeidet for fred mellom folkene blitt ført mer målbevisst enn i vårt århundre, et århundre som samtidig har opplevd historiens 2 blodigste og mest ødeleggende kriger. Likevel kan en ikke si at dette fredsarbeidet har vært forgjeves, en kan heller ikke si at det har tapt noe av sin aktualitet i dag. Fredsarbeiderne har vært pionerer på et ganske spesielt område, og dette arbeid drives fremdeles. De har utført et oppryddingsarbeid i foreldete fordommer og tankebaner, veier som dessverre alt for lett gror til igjen og som stadig må være under kontroll. Jeg tenker her på menneskenes innstilling

Nan Paus-Knudsen:

EN VE

OG

til andre land og folk, til anderledestenkende mennesker, til spørsmålet om krig og fred. Til det siste hører også slagordet og den store løgnen at det bare er våpnene som kan sikre freden.

Like til den annen verdenskrig var det nødvendig i forbindelse med fredsarbeidet å forklare folk hvor fryktelig en krig er. I dag er den slags «forklaring» overflødig. Vi har alle mer eller mindre opplevd den på vår egen kropp, og gapende sår som fremdeles møter en, et Hiroshima, 35 millioner hjemløse mennesker, osv. taler sitt eget språk. Vi er alle knyttet sammen i et fellesskap som er bestemmende for vår egen fremtid og lykke. Det faktum at to tredjedeler av menneskene i verden får for lite mat, at det f. eks. dør minst 5 millioner kinesere av sult hvert år, det faktum at mennesker forfølges og drepes for sin overbevisning eller for sin farges skyld, det er en sak vi må ta stilling til. Radioen melder inn i vår egen stue om hendingene ute i verden, og nøden, kaoset er blitt en tragedie som vi sammen med alle andre plikter å lindre, — og når det gjelder atombomben, kan ingen bli beroliget ved at den henger som et levende skremmebilde over menneskeheten. Hvert enkelt menneske står overfor en helt ny situasjon, et nytt verdensbilde.

M en — det er ikke nok at vi når frem til denne forståelsen. Foran oss ligger nå en fredsperiode — hvis en da kan bruke denne betegnelsen på den faktiske situasjon verden er i i dag, — hvis videre utvikling beror på oss selv og hva vi vil bruke tiden til. Verden er sammensatt av millioner og atter millioner enkeltindivider som hører til forskjellige farger, språk og religioner. De fleste er mennesker som du og jeg, mennesker som strever for det daglige brød for seg og sine. Ingen av oss vil krigen, ønsket om å få leve i fred er sterk og oppriktig hos alle verdens folk. Likevel har alle forsøk på politiske løsninger hittil, ikke bare slått feil, men på lengere sikt gjort konfliktsituasjonen stadig mer alvorlig og mer omfattende. Selve det politiske apparat har «hengt etter». Den tidsperiode vi nå går inn i må enten se ideen om verdensstaten realisert — eller — et tilbakefall til barbariet. Vårt valg er i sannhet: En verden — eller ingen!

På grunnlag av tidligere erfaringer vil En Verden bygge sitt arbeid, og målet er å få skapt en verdensorganisasjon som, selv om det skulle skje på bekostning av hvert lands nasjonale suverenitet, skal omfatte alle land i verden, — en verdensregjering. Et hvert forsøk på å påtvinge menneskene ett enkelt kulturelt, politisk eller økonomisk system er en løsning en med en gang ser bort fra, det er en uhyrlighet som bygger på et aggressivt,

En del av de skandinaviske deltakerne ved kongressen: (fra høyre) svensk riksdagsmann Gustaf Fablander, EV's generalsekretær i Norge Leif Caspersen, dansk riksdagsmedlem Per Hækkerup, og Nan Paus-Knudsen, Norge.

totalitært verdenssyn. Kulturens kjerne består jo nettopp av de vide motsetninger mellom mennesker og menneskegrupper, både når det gjelder filosofi, kunst, språk, politikk og økonomiske systemer. Slike motsetninger må beskyttes på enhver måte. Det universelle rettssystem verden trenger i dag, må derfor ikke være en fare for disse kulturelle motsetninger, men tvertom være en betingelse for at de skal kunne eksistere og leve videre.

Når en leser det program EV har satt opp, kan det nesten virke uforståelig at en samtidig opplever påstanden om at EV er utopisk. «La oss være realister», sier man. Ja, — men hva er så realisme i dette tilfelle? I hvilken klasse stiller en et av de største problemer EV arbeider med i dag, et problem som krever øyeblikkelig løsning: mat og klær, hus og legehjelp til tusener av hjelpeløse mennesker? Det er realisme god nok, men det kan ikke gjennomføres hvis vi fortsatt hvert tiende eller tyvende år lar oss slakte hverandre ned!

Ved den audiens Vår Hellige Far ga for en del av de delegerte ved føderalistkongressen i Roma i april, holdt han en tale som tidligere er blitt nevnt i St. Olav. Jeg vil citere et lite avsnitt:

«Deres bevegelse, mine venner, har til oppgave å skape en effektiv politisk orden. Der er intet som stemmer mer med Kirkens tradisjonelle doktriner, eller som er bedre i overensstemmelse med dens lære, spesielt i den øyeblikkelige verdenskrise, m. h. t. lovlig eller ulovlig krig. En organisasjon må derfor opprettes, om det bare er for å gjøre «slutt på nasjonenes kapprusting, som allerede gjennom årtier har uttømt folkenes krefter og brukt opp deres resurser. Dere, mine venner, er av den oppfatning at denne politiske verdensorden for å være effektiv skal være av federativ karakter. Hvis De med dette mener, at ordenen ikke

må være bundet til hjulene i et eller annet mekanisk system, så er dere atter her i overensstemmelse med de prinsipper for et politisk og sosialt liv som er fast forankret og understøttet av Kirken.»

*

Jeg kan ikke la være å komme med en oppfordring om å slutte opp om En Verdens arbeide. Selve kjernen i bevegelsens arbeid skulle nettopp falle i flukt med vår tro. Kirken er, som Paven sa i sin tale, en «fredens makt». Vår religion tilhører alle raser og folkeslag, den er universell. — Jeg kan heller ikke la være å komme med en ekstra appell til *kvinnene*. Det er underlig å være vitne til — gang på gang — hvor forholdsvis få kvinner det er som går aktivt inn for fredsarbeidet. Jeg vet nok at de fleste kvinner føler at der er oppgaver som nettopp de bør ta seg av, at verden også trenger deres erfaring og arbeidskraft, ikke minst *morens* syn på problemene. Den siste verdenskrig ble en veldig vekker for kvinnene, det viste seg plutselig at kvinnene kunne gjøre aktiv innsats på mange felter. Det ble i den anledning sagt mange vakre ord om dem. Jeg skulle ønske at vi ikke gjorde disse ord til skamme, at man kunne si det samme om kvinnene i fredstid! Er kvinnen uunnværlig i krigstjeneste, burde hun være enda mer uunnværlig i fredsarbeid.

Under audiensen i Roma talte vår Hellige Far med hver enkelt av delegatene. Da jeg fortalte ham at jeg var norsk katolikk, smilte han og sa at han håpet at mange av mine norske trosfeller søttet opp om fredsarbeidet. Måtte hans håp og ønske gå i oppfyllelse!

Feriekolonien 1951 takker

Hjertelig takk til alle som ydet sitt bidrag til barnas feriekoloni. Det var en glede å se den store interesse og velvilje for vår feriekoloni i år, noe som i høy grad bidro til at den ble meget vellykket. Vi vil også få lov til å takke St. Josephs-søstrene som tok på seg å stelle for barna.

For Oslo Katolske Menighetspleie.

Pastor F. J. Fishedick.

Glade og struttende av sunnhet bar Persbråten-barna tatt oppstilling mellom sine gode pleiemødre — i midten smiler søster Anne-Marie, synlig tilfreds med barneflokken sin.

Legfolkets verdenskongress i Rom

Legapostolatets verdenskongress vil finne sted i Rom i oktober. Initiativet til denne overordentlig betydningsfulle samling av aktive katolske legfolk fra hele verden er utgått fra Den Katolske Aksjon i Italia, varmt støttet av «Presidentenes konferanse» som består av representanter for alle godkjente, katolske internasjonale bevegelser. Det var opprinnelig meningen at kongressen skulle vært holdt i fjor, men på grunn av de store krav Det hellige år stillet, ble det besluttet på en forberedende konferanse i Rom julen 1950 å utsette kongressen til i år. Den vil finne sted fra den 7.—14. oktober.

På denne forberedende konferanse møtte der representanter for 28 katolske, internasjonale bevegelser og om lag 50 sakkyndige. Dette sammenholdt med en melding om at hvert nasjonalt hierarki har fått innbydelse til å sende fra 10—15 nasjonale delegerte, representative for legapostolatets nasjonale organisasjoner, og hver internasjonal katolsk organisasjon 10 delegerte, gir en forestilling om den størrelse og bredde kongressen vil få.

Under diskusjonen på den forberedende konferanse i fjor om kongressens program fremsatte en av de tilkalt sakkyndige forslag om å nedsette et engere utvalg til å utarbeide og fremkomme med forslag til forhandlingsprogram. Den kjente belgiske prest mgr. *Cardijn* ble valgt til å lede dette utvalg, og etter en times drøftelser var oppgaven løst både med hensyn til foredragslisten og arbeidet i de diskusjonsgrupper som vil bli nedsatt og være i virksomhet så lenge kongressen varer.

Om formiddagen vil følgende foredrag bli holdt av de navngitte talere:

1. *Verden i dag og legapostolatet*: mgr. *Cardijn*, åndelig rådgiver for Unge Kristne Arbeideres Internasjonale.
2. *Legapostolatets doktrinære grunnlag*: erkebiskopen av Bombay, mgr. *Gracias*, og erkebiskopen av Rosario, Argentina, kardinal *Caggiano*.
3. *Legfolkets forberedelse for apostolatet*: erkebiskopen av Genua, mgr. *Siri* og presidenten for Tysklands Katolske Ungdom *M. Rommerskirchen*.
4. *Den kristne sosiale orden*: generalsekretæren for De kristne arbeideres faglige internasjonale, *M. Serrarens*, Holland og presidenten for de franske Sosiale Uker, *M. Charles Flory*.
5. *Katolikkenes arbeide og ansvar i det internasjonale samkvem*: N.C.W.C.'s utsending til F.N., frk. *Schaeffer*, De forente stater og generalsekretæren for Pax Romana, *Senor R. Sugranyes*, Spania.

Da alle delegasjoners medlemmer har talerett, er det henstillet til hver delegasjon å utpeke en talsmann som på hvert møte vil få ordet til et ti minutters innlegg.

Foredragene vil som nevnt bli holdt om formiddagen; ettermiddagen er reservert for arbeidet i disku-

sjons- og arbeidsgruppene. Det forutsettes at hver utsending blir medlem av en arbeidsgruppe. Disse grupper vil behandle legapostolatet vedrørende film og kino, presse, kringkasting og televisjon, legfolkets innsats i Kirkens karitative arbeide, legfolket og religionsundervisningen, apostolatet i familielivet, blant barn og ungdom; blant bønder, studenter og arbeidere, i sportslivet, i de sivile yrker, i misjonslandene, i land uten religionsfrihet og blant flyktningene; kvinnenens apostolat, arbeidet i Unesco osv.

Hver taler får fremkomme med sine innlegg på morsmålet, og hvert innlegg vil bli oversatt til fransk, engelsk, spansk, tysk og italiensk, slik at innleggene oversettes samtidig med at de fremføres og overføres til deltakerne ved hjelp av høretelefoner. En særskilt komité vil bearbeide og samarbeide de resolusjoner som vedtas og forelegge dem for kongressen in plenum.

Mgr. *Montini* som fungerer som statssekretær, var hele tiden representert under de forberedende drøftelser julen 1950 og holdt på det siste møte en tale hvor han bl. a. understreket at den store interesse Den hellige stol fulgte forhandlingene med, ikke skyldtes den ting at man ønsket alt lagt inn under Rom, men høyere mål:

«Vi må alltid ha Kirkens mål klart for oss, når den ber folk å gjøre en innsats internasjonalt. Kirken ønsker å utvide grensene for barmhjertigheten. Vi har meget verdifullt å se tilbake på: pavenes visdom, helligheten hos dem som reiste Kirkens moralske byggverk, Apenbaringens og Tradisjonens rikdom; mange ganger kunne man fristes til å mene at alt er gjort og legge hendene i skjødet. Men når vi ser oss stillet overfor det som er nødvendig og påkrevet å utføre i dag, må vi erkjenne at vi ennå bare befinner oss ved begynnelsen av verket. Det er vår oppgave i dag å legge grunnstenen til den bygning som vil utgjøre en kristen realitet i morgen.

Å praktisere nestekjærlighet, å søke det felles og det universelle gode, krever anstrengelse. Katolisisme er et fint og vel kjent ord, men når det skal omsettes i det praktiske liv, vet vi at det krever enorme åndelige anstrengelser, et hjerte fullt av godhet og barmhjertighet. Vi kan ikke gjennomsyre det arbeide som er lagt på oss med katolisisme uten å være fylt av Korsets og Evangeliets ånd. Vi må bli i stand til å la universelle betraktninger gå foran egoisme og nasjonalisme. Kirken stiller dette spørsmål: «Vil disse frivillige som er kommet sammen for å slutte opp om Hierarkiet, være i stand til å innvie seg til barmhjertighetens gjerning?» Det er pålagt oss et arbeide som overstiger de midler vi har til rådighet; vi er kalt til å bygge Kirken; det er Kristus i arbeide, og vi er Hans medarbeidere.

Selv om vårt program og våre mål er så veldige og vår ånd så begrenset, bør vi ikke holde oss tilbake i en slags gæmlyhet som kanskje bare er uttrykk for dovenskap eller sjenanse. Storheten i vårt ideal vil løfte og opplyse oss og daglig kan vi hente kraft ved nådens kilde. Følger vi idealet, vil programmet i seg selv skape og utvikle den styrke vi trenger for å gjennomføre det.»

Hva kongressens mål angår, kan det være grunn til å sitere noen uttalelser av dens ledende personligheter.

Signore *Veronese* som har hatt ansvaret for kongressens forberedende arbeid, uttaler:

«Vi er i dag stillet overfor en historisk kjensgjerning; alle problemer må belyses på et internasjonalt plan, og våre sammenslutninger, organisasjoner og bevegelser kan ikke ignorere en situasjon som møter oss med nye realiteter og et nytt ansvar.»

Han definerer kongressens mål slik:

1. Å overveie i lys av både eldre og nyere pavelige dokumenter de dogmatiske, moralske og asketiske prinsipper for legapostolatet.
2. Å gi alle anledning til objektivt å dokumentere de forskjellige former for legapostolatet, å klarlegge så vidt mulig motivene til at en metode er foretrukket fremfor en annen; dette for å la alle nyte godt av hverandres erfaring og for å skape en bedre personlig kontakt.
3. Å klarlegge bredden og dybden av de områder legfolket i dag er kalt til å drive sitt apostolat på.
4. Å belyse de av apostolatets fundamentale oppgaver som i dag virkningsfullt kan gjennomføres etter en verdensplan og dermed betimeligheten av felles innsats i henhold til en slik plan.

Mgr. Cardijn som er grunnleggeren av Unge Kristne Arbeideres Internasjonale og som skal holde åpningstalen på kongressen, fremhever at den tekniske, økonomiske og kulturelle forvandling av verden som skjer, må være bestemmende for Kirkens misjon og for legfolkets innsats:

«Fordi det historiske vendepunkt vi befinner oss på, understreker betydningen av legapostolatet, er legapostolatet i seg selv intet forbigående problem, bestemt av aktuelle forhold; det er ikke et spørsmål om taktikk og opportuniste. Legapostolatet er, var og vil alltid være et vesentlig, fundamentalt, opprinnelig, vedvarende og universelt problem i Kirkens konstitusjon og i dens arbeide for å gjenløse verden.»

Legapostolatet er ikke noe som er forkrøblet, vilkårlig eller tilfeldig; det er ikke et spørsmål om smak og innfall; det skyldes ikke politiske, økonomiske eller historiske forhold; det er ikke et svar på tidens feilgrep, angrep eller farer; det er fullbyrdelsen av Inkarnasjonen — Ordet som ble kjød — og Forløsingsverket som omfatter, bestemmer og utvikler legapostolatet. Under hierarkiets kontroll og i nært samarbeide med prester og ordensfolk har legfolket sin egen misjon å utføre i Kirken, en misjon som ikke kan utføres av andre.»

*

De forberedelser som treffes til kongressen i de forskjellige land, har allerede vært fruktbringende for så vidt som de har ført legfolk fra de forskjellige organisasjoner sammen til felles drøftelser, og allerede nå kan det sies at kongressens resultater er imøtesett med meget store forventninger.

Apostolisk prefekt mgr. J. Wembers 25 års prestejubileum

Uten at vi var oppmerksom på det kunne Høyærverdige Monsignore Johannes Wember, Apostolisk Prefekt for Nord-Norge, den 8. august feire sitt 25 års-prestjubilium. På jubileumsdagen var Prefekten på embetsreise i utlandet, men vi skylder den avholdte og nidkjære Overhyrde for vårt nordligste kirkedistrikt en hjertelig lykkønskning, selv om den skal komme post-festum. I snart 12 år har Monsignore Wember viet sine krefter Det nord-norske prefektur, og hans innsats — i krig som i fred — har skaffet ham en posisjon i Hålogaland som tjener Kirken og dens høye representant til ære.

Ad multos annos!

7 kikkerten.

Rødt lys for katolisismen?

Denne kronikk sto å lese i *Morgenposten* (Oslo) den 20. august, og var skrevet av Finn Jor. Vi vil betegne artikkelen som ikke uangrikelig på enkelte punkter — men den er ubetinget symptomatisk.

«Ordet katolisisme har ingen god klang i Norge. Det forbindes fortrinnsvis med overtro og ritualisme, åndelig diktatur og lignende flatterende attributter, og det er kanskje ikke engang forbausende når en kjent norsk (luthersk) teolog står fram og forkynner at han heller vil stå under Moskva enn under Roma. Det er som sagt kanskje ikke forbausende, men det er ganske sikkert ikke vel betenkt.

For uanfektet av denne statiske betraktning går livets frie strøm, og det er ikke vanskelig å konstatere at den flyter mot Roma. Det er en tydelig sympati med katolsk tanke og tro å spore i åndslivet, og katolikkene er selv fullt klar over det. Som rett og riktig er, gjør de hva de

kan for å utnytte den, og det er derfor heller ikke urimelig at protestantismen stanser opp og tenker seg om overfor fenomenet.

Det er nemlig ikke lokalt, og for så vidt er det helt symptomatisk når det danske tidsskriftet *Catholica* bringer en artikkel av cand. mag. Henning Heilesen under tittelen: «En luthersk theologs vej til den katolske kirke».

Dertil har redaksjonen og Frost-Hansens forlag funnet den så vesentlig at den er utsendt som særtrykk, og endelig omhandler artikkelen en norsk teolog — Knud C. Krogh-Tønning, som i slutten av forrige århundre vakte oppmerksomhet, dels p. g. a. sin vitenskapelige produksjon (han skrev f. eks. den første vitenskapelige norske dogmatikk) og dernest gjennom den eiendommelige retning hans åndelige utvikling etter hvert tok.

Krogh-Tønning nærte absolutt intet ønske om å tre inn i den katolske kirke. Hans åndelige hjemstavn var lutherdommen, hans teologiske veiledere sterkt ortodokse (som Gisle Johnson) og selv mente han seg i det lengste i samklang med reformatorisk kristendomssyn. Men utviklingen gikk sin ubønnhørlige gang, og etter mange års tjeneste som prest i den norske kirke, og med en luthersk teologisk doktorgrad, endte han som konvertitt.

Krogh-Tønnings tilfelle er egentlig ikke parallelt med det som kan iakttas i dag. Avgjørende for ham var utvilsomt den «liberale» teologi og det faktum at lutherske prester i sin egen kirke fikk stå fram og fornekte treenigheten, underne etc. Men det er neppe bare den historiske interesse som har brakt *Catholica* til å ofre atskillige sider av sin kostbare spalteplass på en for lengst avdød og forglemt norsk teolog.

Den sympati med katolsk tenkning og tro som kan spores i protestantismens leir har det til felles med Krogh-Tønning at den ikke representerer noen bevist orientering mot moderkirken. Utviklingen går bare sin lovmessige gang fordi protestantismen har sine utvekster og katolisismen eier verdier som vi i dag ikke kan være uten.

Det er i første rekke de såkalte intellektuelle det dreier seg om, og siden denne gruppen fra før ikke nettopp er overflødig stor i vår kirke, gjelder det å miste færrest mulig av dem.

På kirkens indre front er det særlig vårt lands sterke lavkirkelighet som får ta skylden. Liksom man med rette peker på katolisismens fare i den tomme form, er det nødvendig å fastslå at lavkirkelighet i lengden virker oppløsende på kirken. Den som for alvor åpner sine øyne til å se dette, vil naturlig tiltrekkes av den katolske kirkes fasthet.

Men de vesentligste årsakene til sympatien har ikke noe med kirkelige retninger å gjøre i det hele tatt, og angår like meget dem utenfor kirken som dem inne i den.

I første rekke samler oppmerksomheten seg om det som kalles Ny-thomismen, og som er en videreføring av middelalder-teologen Thomas Aquinas' filosofi. Den gang gjaldt det å forene kirkelæren og Aristoteles — i dag ville man si at det gjelder problemet tro-viten. Thomas maktet nemlig å skape en syntese så livskraftig at den tross århundrenes stormløp fremdeles lever, sterkere enn noen gang før. «A realistic philosophy» kaller K. F. Reinhardt den, og fra Frankrike skal bare ett navn nevnes som vitnesbyrd om Ny-thomismens betydning: Jacques Maritain.

For det moderne, intellektuelle menneske er forholdet mellom tro og viten ikke noe man kan trekke på skuldrene av. For mange er det grensen mellom åndelig liv og død. Protestantisk kristendom har ikke maktet å løse det.

Det høyeste protestantismen har nådd til er intellektuelt selvmord med Søren Kierkegaards paradokslære. For det er jo ikke alle som kan resignere. . . .

Et annet og betydelig trekk i bildet er katolisismens forhold til kulturen. Katolisismen har alltid forstått å knytte kulturen til kirken, og å gjøre forbindelsen gjensidig fruktbar. Utenfor den katolske kirke har kristendom og kultur gått hver sin vei etter reformasjonen, og resultatet kan vi alle se. Der er en dyp sammenheng mellom kultur og religion.

Katolisismen har maktet å bevare denne sammenheng. Derfor kan det i dag ikke bare tales om en katolsk kulturtradisjon. Og siden kulturen i dens forskjellige utgreninger er de intellektuelles særlige gressganger, er det innlysende at en slik forbindelse betyr meget. Især fordi det skjer i motsetning til protestantismen. Det er jo f. eks. merkelig at protestantisk kristendom i Norge har fostret så uhyre få kulturpersonligheter av betydning. Er det andre enn Fangen — hvis man da kan si at den lutherske kirke fostret ham?

Katolsk tradisjon tiltrekker overhodet magisk fordi den betyr et fast grunnlag på de forskjellige livsområdene i motsetning til den oppløsningsprosess som går sin uavvendelige gang utenfor moderkirkens murer. Tradisjon betyr erfaring og kontinuitet og sans for store linjer. Man kunne kalle den menneskenes og historiens ryggrad. En god og sterk tradisjon er den eneste sikre basis for framskritt.

Protestantismen har ikke hatt sans for dette. Den låser seg fast til forrige slektledd eller hopper helt tilbake til reformasjonstiden. Den er individualistisk for så vidt som den ikke føyer den enkelte inn i den universelle enhet som heter kirken i fortid og nåtid, og kollektivistisk i det at den lenker individet fast til en isolert sekt eller organisasjon, uten livsforbindelse med helheten, og derfor uten sjanse til å skape tradisjon.

Med ett ord kan alt det foregående samles: Katolisisme er en helhetsanskuelse på livet og mennesket og Gud, en syntese — den griper aktivt inn i alt som vedrører menneskelivet, omslutter og balanserer det, gir harmoni. Der er ingen spaltethet i katolisismen. Den skaper hele mennesker, og i vår nevrotiske verden kan dette vanskelig vurderes høyt nok.

Det sies med ikke lange mellomrom at ingenting er så foraktelig som det at et menneske går over til den katolske tro for å finne hvile. Dertil er å si: Naturligvis skal et menneske søke dit hvor det kommer i harmoni med seg selv. Men saken har også en annen side: Kan den katolske kirke virkelig by menneskene — eller viss grupper av dem — en sjelelig likevekt som protestantismen ikke kan — så må den jo eie noe som protestantismen mangler! Og så er brodden i virkeligheten rettet mot oss selv.

Det er ikke noe merkelig at katolisismen trekker under disse forhold. Spørsmålet til protestantismen blir om den katolske kirke skal få lov til å trekke — uhindret. Som situasjonen er i dag, kan dette neppe sies å være noen gunstig løsning — hvis man da ikke har så sterke katolske sympatier. Den eneste farbare vei framover er å finne inn til det som er godt og verdifullt i katolisismen, og bruke det. Det er jo ikke noe som heter åndelig eiendomsrett i kristendommen.

Kanskje kan det være litt bittert å måtte innrømme at katolisismen har verdier som vi selv mangler, men Luther hadde jo opprinnelig ikke tenkt seg noe brudd med den katolske kirke virkelig by menneskene — eller visse utformet han sitt syn polemisk mot den. Det gikk godt,

UTLANDET:

VATIKANET

Paven gir 7000 engelske pund til hungerdistriktene i India.

Paven har stillet 7000 engelske pund til rådighet for hierarkiet i India til avhjelp av nøden i de hungerrammede distrikter.

Amerikanske katolikker har allerede sendt 1 500 000 tonn matvarer til de samme distrikter, varer til de samme distrikter.

Til hjelp for ofrene for flommen i Como-distriktet i Italia har Paven stillet 1 million lire til disposisjon.

Osservatore Romano maner Italias katolikker til politisk samling.

I en artikkel maner Vatikanets offisiøse organ Italias katolikker til politisk å stå samlet, da en splittelse av de katolske krefter bare kan tjene Kristi fiender.

BULGARIA

Biskop død i Sofia.

Titulær-erkebiskopen av Lagania og Apostolisk Eksark for bulgarere av den bysantinske ritus, mgr. *Ivan Garufaloff*, er avgått ved døden i Sofia. Biskopen ble 63 år gammel. Han ble vigslat til biskop for 8 år siden.

CHINA

Terroren tar til — nattlige arrestasjoner.

14 katolske prester og 18 legfolk falt i løpet av en natt som offer for en ny terror som er satt inn mot katolikken i Peking, heter det i en melding fra Tokio. Samtidig meldes det at en nederlandsk biskop, mgr. *Francis Kramer*, O.F.M., som har bodd i Peking, er satt under husarrest sammen med to prester. En mener at mange andre prester er satt under bevoktning i sine hjem.

Arsaken til denne nye terror skal være at forsøket på å få katolikken i Peking til å slutte seg til den «reformerte kirke» er slått totalt feil.

De 14 prestene ble sammen med legfolkene i løpet av natten til den 25. juli bundet og satt i fengsel. «Om det ikke lykkes oss å reformere Kirken, vil vi ødelegge den,» er en uttalelse som tillegges en av de ledende kommunister.

Den holdning enkelte innfødte prester til å begynne med inn tok til den «reformerte kirke» er det nå slutt på etter at legfolkene hårdnakket har motsatt seg å overvære gudstjenestene i denne «kirke».

EGYPT

Katolsk messe kringkastes for første gang

Den egyptiske regjering har nå gitt sin tillatelse til at en katolsk messe blir kringkastet. Det er første gang det skjer i Egypt.

så lenge de to syn levde ved siden av hverandre, men da Luthers tanker ble enerådende, glemte man katolisismens positive sider, og resultatet er det vi gjennomlever.

Både protestantismen og katolisismen har sine mangler og sine sterke sider. I dag, i krisens optimum, har vi ikke råd til å ri kjepphester, vi må samle alt det positive i en syntese. Og det er bare to veier å gå: Enten å ta med seg protestantismens fylde og gi seg inn under pavestolen, eller også å utfylle protestantismens mangler. Det tør være et åpent spørsmål hva som i det lange løp tør være det beste, men det er ingen tvil om hva som lettest lar seg gjennomføre.

Derfor disse linjer.»

FRANKRIKE

Spørsmålet om de frie skoler helt dominerende.

Spørsmålet om de frie skoler i Frankrike som hverken mer eller mindre er et spørsmål om de kommende generasjoner skal oppdras på kristent grunnlag, dominerer i dag helt den politiske debatt i Frankrike. Det sto også i forgrunnen under valgkampen før det siste valg til deputeretkammeret.

Sekretariat d'études pour la liberté de l'enseignement undersøkte under valgkampen den stilling de forskjellige kandidater inntok til dette spørsmål hvis betydning fremgår av at de frie skoler besøkes av 41 prosent av franske skolebarn for elementærskolens vedkommende, mens 21 prosent besøker de høyere frie skoler. Av de valgte deputererte går hele MRP-fraksjonen (*Bidault's parti*) inn for de frie skoler, alle uavhengige minus 1, 9 radikale, 2 som går sammen med de radikale, alle representanter for de uavhengige, alle tilhengerne av de Gaulle minus 7, og 2 partiløse. Sammenslutningen av deputererte som går inn for den frie skole, teller i alt 296 medlemmer. Hertil kommer en del som ikke er medlemmer, men som sympatiserer med sammenslutningen.

Moder Agnes i Lisieux avgått ved døden.

I en alder av 89 år er priorinnen i Karmel i Lisieux, *Agnes de Jesus*, avgått ved døden. Hun var en kjedelig søster av den hellige *Therese av Jesusbarnet*. Avdøde var den første av familien Martin som trådte inn i Karmel i Lisieux. Det skjedde i 1882. Hun har vært priorinne i 50 år. Ennå lever en søster av den hellige *Therese*, nemlig *Celine* som også er ordenssøster og bærer klosternavnet søster *Genieve de la Saint-Face*.

ENGLAND

Kirkene skal bygges billigst mulig for å spare penger til de katolske skoler.

Da biskopen av Salford, mgr. *Marshall*, søndag den 12. august innviet en ny kirke i Heaton Mersey, Stockport, erklærte han at billigst mulige kirker må være målet i de kommende 50 år for å sikre så mange penger som mulig for de katolske skoler. «En barnesjel i sognet er verd mer enn alle kirkebygninger i hele landet,» fremholdt biskopen, «og av den grunn har jeg fastsatt grensen for hvor meget prestene kan bruke til kirkebygg.»

Feiringen av 1300-års dagen for den første biskop av Lindisfarne, St. Aidan.

18 biskoper fra England, Scotland og Wales med kardinal *Griffin* i spissen var møtt frem til feiringen av 1300 års-dagen for den første biskopen av Lindisfarne, *St. Aidan*, den 2. september ved Ushaw College, Durham. Om lag 30 000 katolikker fra alle kanter av Nord-England var møtt frem for å ta del i høytideligheten.

Så mange biskoper har ikke vært samlet på en gang i Nord-England siden grunnstensnedleggelsen til katedralen i Liverpool.

Engelskmennene reagerer sterkt mot «Den røde dekan» og krever ham tiltalt for landsforræderi.

Douglas Hyde, den tidligere sjefredaktør av kommunistenes hovedorgan i England *Daily Worker*, har uttalt til den katolske dagsavis i Rotterdam, *De Maasbode*, at kravet fra konservativt hold i Underhuset om å fjerne «Den røde dekan», dr. *Howlett Johnson*, fra hans geistlige embetsstilling, og tiltale ham for høyforræderi og å henge ham offentlig, er fremsatt på vegne av det konservative partis høyre fløy. Man er til det ytterste oppbrakt over at «Den røde dekan» har tatt imot Stalin-prisen og ikke minst over den tilrakning av eget land og folk han nedlot seg til ved den samme anledning.

Douglas Hyde som i en årrekke samarbeidet med «Den røde dekan» i *Daily Worker's* redaksjon, fremholder overfor dem som i dekanen ser en kristen svermer, at han aldri i sin politikk fulgte en kristen linje. Han har øvet en skjebnesvanger innflytelse på mange kristne som han har forledet til å godta kommunismen.

GULLKYSTEN

Kirkens organiserte fiender på ferde også i dette misjonsområde.

Hierarkiet på Gullkysten som ble opprettet i Det hellige år 1950, har nå måttet ta kampen for de katolske skoler i dette blomstrende misjonsområde.

Da denne kolonis første uavhengige, lovgivende forsamling trådte sammen i Accra i midten av august, ble den bombardert med en styrtsjov av telegrammer og brev fra Den katolske aksjonsavdelinger som representerer 350 000 katolikker, som protest mot et regjeringsforslag gående ut på at ingen skoler som ledes av religiøse samfunn skal ha offentlig støtte.

Biskopene har overfor regjeringen hvis sjef, *Kwame Nkrumah* kan takke Den katolske misjons skoler for hva han er i dag, minnet om i hvilken stor gjeld landet står i til de frie skoler, og understreket at det hører til de elementære rettigheter at foreldre selv får velge hvordan de vil ha sine barn oppdratt, et valg som vil bli vanskeliggjort i høy grad om de i tillegg til det de betaler for å få sine barn oppdratt på kristent grunnlag, i form av beskatning skal underholde religionsløse for ikke å si kristendomsfiendtlige skoler.

En må ha lov til å tro at regjeringsforslaget nok ikke skyldes de innfødte selv. Det er sikkert inspirert fra samme hold som driver sin planmessige og bevisste kamp i den hvite verden i ateismens interesse.

HELLAS

40 000 katolikker i landet.

For tiden er tallet på katolikker i Hellas 40 000. Landet er delt i 5 bispedømmer og 1 vikariat. Flertallet av katolikkene befinner seg i og omkring Aten og i Nord-Hellas. Sjelesørgervirksomheten ligger i hendene dels på greske prester, dels på utenlandske, hvorav de fleste er franskmenn.

INDIA

Kongresspartiet går inn for frie skoler.

Kongresspartiet som har makten i India, har henstillet til provinsregjeringen i Travancore-Cochin å endre sin politikk med hensyn til privatskolene. Lederne for kongresspartiet har bestemt den politikk provinsregjeringen hadde slått inn på som stridende mot bestemmelsene i den indiske forfatning.

Det katolske hierarki hadde nedlagt skarp protest mot provinsregjeringens politikk, som bl. a. gikk ut på å kreve av de private skoler at de skulle avgi 80 prosent av sine inntekter til provinsregjeringen, og at bare lærere som var godkjent av provinsregjeringen, skulle kunne ansettes.

IRLAND

Stor valfart for å be for de forfulgte bak jernteppet.

70 000 troende tok del i en nattlig valfart i Croagh Patrick for å be for de forfulgte bak jernteppet. Det er den største valfart som har funnet sted i Irland siden den eukaristiske kongress i Dublin i 1931. Geistlige fra Canada, England, Tyskland og De forente stater tok del i valfarten. Erkebiskopen av Tuam, mgr. *Walsh*, preket.

ITALIA

Film over Pius X ferdig innspilt.

I nær fremtid vil en film om Pave Pius X's liv bli vist frem på kinoene i Italia. Manuskriptet er skrevet av forfatteren *Giuseppe de Mori* som kjente Pius X personlig. Da filmselskapet som har produsert filmen, har kunnet glede seg over interessert støtte fra kirkelig hold, har en kunnet filme både i Pius X's barndomshjem i Riese, i Peterskirken og i Vatikanets bygninger.

Italiensk «kommunisme».

En kommunistisk taler fikk nylig på et kommunistisk partimøte i nærheten av Bologna oppleve hva det koster å krenke italienernes religiøse følelse. Så lenge han kritiserte de sosiale tilstander i Italia, ble han hilst med applaus, men da han tillot seg å komme med noen nedsettende bemerkninger om Maria-vyrnaden, ble det slutt på bifallet. Tilhørerne stormet talerstolen og ga ham en slik grundig drakt pryl, at han måtte bringes til sykehus.

KOREA

Hvor befinner de arresterte prester og nonner seg?

Den katolske geistlige *Patrick O'Connor* som er National Catholic News Service's korrespondent i Det fjerne Østen, sendte for ikke lenge siden et brev til sjefen for nord-koreanernes delegasjon i Kaesong, general *Nam II*, hvor han ba om opplysninger vedrørende de 130 katolske misjonærer og noen protestantiske predikanter som ble tatt til fange i 1949 og 1950. Generalen har nå i et brev svart på henvendelsen. Han skriver: «Jeg har mottatt Deres brev av 20. juli, men på grunn av mangel på tid har jeg ikke kunnet svare på det

tidligere. Det spørsmål De stiller meg, ligger utenfor konferansens forhandlingsgrunnlag. Får jeg tid, vil jeg forelegge Deres spørsmål for de rette myndigheter. I henhold til de regulativer som er utarbeidet for armeen og politiet, nyter alle i Nord-Korea religionsfrihet. Den folkedemokratiske regjering undertrykker ingen, ingen fengsles for sin tros skyld. Jeg kan forsikre Dem om at hverken armeens folk eller politiet fengsler fredeligsinnede personer.»

Kirkens bygninger i Seoul temmelig godt bevart.

Den apostoliske vikaren av Seoul, mgr. *Paul Ro*, har funnet de kirkelige bygningene i Seoul i en bedre forfatning enn en kunne ha ventet etter at de hadde vært brukt av kommunistene i 10 uker. Katedralen har, bortsett fra de knuste ruter og herjingene inne i kirken, ikke lidt nevneverdig skade. Også andre kirker, sykehus, seminarer og Waisenhuset er i det vesentlige ikke mer skadet enn at de ved mindre reparasjoner igjen kan tas i bruk.

Storparten av katolikkene i Seoul befinner seg ennå i syden, men i løpet av de siste uker er 3000 vendt tilbake. Tre sognekirker er åpnet for gudstjenester. For tiden er bare to utenlandske misjonærer i byen.

POLEN

Skarpere kurs?

Vatikanets kringkaster meddeler at det skal være kommet et antall russiske «ekspert» i kirkelige anliggender til Warszawa. Man nærer av den grunn frykt for at de polske kommunister nå etter kardinal Sapieha's død vil gjenoppta kampen mot kirken i skjerpert form.

100 000 pilegrimer til Czenstochovo på Marias opptagelsesfest.

Over 100 000 polske katolikker valfartet til Polens største helligdom i Czenstokovo på Marias opptagelsesfest. Da de polske statsbaner nektet å sette opp ekstratog, benyttet pilegrimene seg av alle mulige slags fremkomstmidler. Også i Warszawa og andre byer ble dagen feiret med store festligheter.

SOVJETUNIONEN

Tilintetgjørelsen av jødedommen.

I 1927 fantes det ennå et stort antall jødiske skoler i Sovjetunionen hvor 150 000 jødiske barn fikk undervisning, heter det i en redegjørelse i *The Tablet* om jødernes skjebne i det kommunistiske paradisi. Disse skoler eksisterer ikke lenger. Jødernes kulturelle og religiøse institusjoner er tilintetgjort. Den siste jødiske avis som utkom i Sovjetunionen, som i oversettelse het *Enhet*, er blitt forbudt og kjente jødiske forfattere som *Feffe* (en personlig venn av Stalin), *Bergelson*, *Nistor*, *Peretz*, *Markisj* — alle kommunister — er forsvunnet. Jiddisch er fremdeles tillatt som språk, men hebraisk og hebraisk litteratur er forbudt. Zionismen forfølges som en fiendtlig ideologi. Mange synagoger er tatt i bruk til verdslige formål og de få jødene ennå får disponere, er under stadig oppsikt fra det hemmelige politis side.

Da tyskerne angrep Sovjet, fantes det om lag 5 200 000 jøder i Sovjet, men myndighetene la ikke to pinner i kors for å evakuere dem som holdt til i de truede områder. De ble priggitt sin skjebne, og de 500 000 jøder som flyktet fra Polen til Sovjet, ble ikke stort bedre behandlet av bolsjevikene enn av tyskerne. De ble fengslet og sendt til Sibir. Blant dem befant seg også lederne av det jødiske sosialdemokratiske parti i Polen seg. De ble alle skutt. Immigrasjonen til den autonome, jødiske republikk Birobidjan som en gang ble opprettet som et nasjonalt hjem for jødene i Sovjet, er stanset og utrenskningen av jødene i denne republikk har redusert tallet til noen få tusen.

Jødene er nå også nektet adgang til offentlige stillinger. De får ikke studere ved militære akademier, og jødiske generaler finnes ikke lenger i Den røde armé. Noen få jøder nyter ennå myndighetenes bevakning da man trenger dem for utryddelsen av resten.

STORBRIANNIA

Den ateistiske vitenskapsmann en fortidslevning, hevder britisk vitenskapelig kongress.

The British Association for the Advancement of Science — Det britiske samfunn til fremme av vitenskapen — som en gang var spyddoden i angrepene på kristen tro og kristent liv, fikk på sitt 113. årsmøte som nylig ble holdt i Edinburgh,

oppleve at naturvitenskapsmenn med verdenskjente navn erklærte at den teori at der består en motsetning mellom tro og viten er avleggs. Både katolske og ikke katolske vitenskapsmenn understreket nødvendigheten av at det skapes harmoni mellom tro og viten og bekræftet for så vidt Kirkens tese om at det ikke kan eksistere et motsetningsforhold mellom sann kristen tro og sann vitenskap.

Dette tema ble tatt opp allerede i åpningstalen som ble holdt av årsmøtets president, hertugen av Edinburgh. Han sa bl. a.: «Det er åpenbart at det er vår plikt som medborgere å sørge for at vitenskapen kommer til å tjene menneskeheten. For hvilken nytte vil vi vel kunne ha av den om mennesket ikke kommer til å leve videre?»

Og det var emnet for de preker som ble holdt under de særlige gudstjenester som ble holdt i tilknytning til årsmøtet: i den katolske St. Mary's Cathedral, i den protestantiske St. Giles Cathedral og i den jødiske synagoge i Edinburgh.

Pater W. D. Hamilton som preket i St. Mary's Cathedral for årsmøtets katolske delegerte, hadde som tekst valgt byen Edinburghs motto: *Nisi Dominus Frustra* — Uten Gud er alt forgjeves. Dette motto fremholdt pateren, kunne ha tjent som tekst også for årsmøtets ikke-katolske talere som tydelig hadde fremholdt at motsetningen mellom tro og viten er død og at troens innsikt er et absolutt nødvendig komplement til den vitenskapelige erkjennelse, mens på den annen side de vitenskapelige forskningsresultater gir en verdifull og nødvendig balanse for en tro osm overser Guds åpenbaring i naturens orden.

Viscount Samuel uttalte at vitenskapen i det 19. århundre hadde vært agnostisk, men at meget få vitenskapsmenn i dag, bortsett fra russerne, bygger sitt livssyn på materialismen. «Russland som tror at det inntar en lederstilling og at det har sagt det siste ord i økonomiske og filosofiske spørsmål, ligger allerede 100 år etter, lever fremdeles i den intellektuelle atmosfære som hersket på Karl Marx' tid..... Den siviliserte verden er gått sterkt fram siden den tid.»

Professor Donald M. Baillie som preket i St. Giles' Cathedral, pekte på at folk ikke lenger var engstelig for at noen av vitenskapens forskningsresultater skulle komme i motsetning til kristendommens tros lære. Spenningen mellom tro og viten er blitt en indre konflikt hos det enkelte menneske. Professoren kom deretter inn på den tvil den moderne psykologi har reist med hensyn til religionens verdi og uttalte:

«På enkelte hold er de oppdagelser psykologien har gjort, blitt brukt til å undergrave den religiøse tro på en nedbrytende måte. Av denne grunn antar konflikten formen av frykt for ønsketenkning, og reiser hos den enkelte spørsmål om religionen bare er en flukt inn i fantasiens verden, eller forestillingen om Gud bare en projeksjon.» Men, fremholdt professoren, det finnes også noe slikt som en vilje til vantro som gjerne skjules under en maske av vitenskapelig samvittighetsømheter. Vantroen kan også være flukt, en flukt fra virkelighetens verden. Også vår skeptisisme ville mange ganger ha godt av en psykoanalytisk behandling.

Rektoren for Edinburgh Universitet, John Baillie, holdt en av årsmøtets mest oppsiktsvekkende taler. Etter å ha slått fast at den vitenskapelige forskning har sin opprinnelse i kristendommen, understreket han at den må holdes innenfor grensene av sitt område om den skal kunne tjene sitt eget formål og være til gagn for menneskene. «Om troen skulle dø hen,» uttalte han for en stor og representativ forsamling i Usher Hall, «vil også den vitenskapelige impuls utebli..... Om ikke våre mål i seg selv besjeles av troen, om de bare representerer menneskelige goder som er underlagt materielle interesser i stedet for å være bundet av høytidelige forpliktelser som er sprunget ut av en kilde som ligger utenfor dem selv, vil vitenskapen bli et overordentlig farlig verktøy i menneskets hånd..... I dag frykter vi alle for at de krefter vitenskapen rår over, skal komme i hendene på folk som ikke anser noen plikt for ubetinget og som betrakter en hvilken som helst moral som relativ..... De dyder som er nødvendig for at vitenskapen skal gå fremover er de kristne dyder som heter ydmykhet, selvslettelse, toleranse, upartiskhet og det fellesskap i tanken som er hevet over klasse-, rase- og nasjonale fordommer.»

TSJEKKOSLOVAKIA

Alle klostre er nå oppløst.

Vatikanets kringkasting har meddelt i en oversikt over den religiøse situasjon i Tsjekkoslovakia på grunnlag av opplysninger fra en prest som hadde klart å komme seg over grensen til Østerrike, at samtlige klostre nå er oppløst og munkene deportert til tvangsarbeid enten i landbruket eller gruvene.

Under sitt opphold i en av de største konsentrasjonsleire hadde den nevnte prest hver dag hatt anledning til å iakttå en stor gruppe ordenssøstre som bar ordensdrakten under sitt arbeide på jordene under oppsyn av bevåpnede vaktposter. I samme konsentrasjonsleir fantes det også 600 katolske prester.

Avskyelig mishandling av prester.

Erkebiskop Beran som nylig ble fjernet fra konsentrasjonsleiren i Nova Rise og brakt til ukjent bestemmelsessted, har ifølge meldinger som er kommet til Hollands katolske pressebyrå, måttet være øyenvitne til avskyelige mishandlinger av prester.

Ifølge disse meldinger er 250 katolske prester anbrakt i Nova Rise. Klosters tidligere celler er omgjort til fengsels-celler. Disse prester tas under særlig behandling av det hemmelige politi. Først utsettes de for trusler og løfter for å få dem til å bryte med Kirken. Hjelper ikke det, settes de inn i hardt straffarbeide. Som et siste middel brukes et middel som ble praktisert i de nazistiske konsentrasjonsleirene: vannløpet. Med naken overkropp tvinges prestene til å løpe rundt med to bøtter fylt til randen med vann. Renner en dråpe over blir de pisket på overkroppen med lærpisker. Under denne tortur bryter de fleste sammen. Det heter at erkebiskop Beran daglig ble tvunget til å overvære denne mishandling av prestene.

TYSKLAND

Den årlige bispekonferanse.

Tysklands biskoper var i tiden fra den 21.—23. august samlet til sin årlige bispekonferanse under ledelse av erkebiskopen av Köln, kardinal Frings. For første gang var biskopen av Meissen som er biskop i Sovjet-sonen, til stede, samt den nyutnevnte biskopen av Berlin, mgr. Weskam.

UNGARN

Ungarns biskoper vedstår seg sin lojalitet overfor Kirken.

Den ungarske biskopkonferanses leder, erkebiskopen av Eger, mgr. Czaplak, avga nylig følgende erklæring:

«Vi vil bekjenne Den katolske kirkes tro og holde dens disiplin, og vi vil ikke la oss rukke i vår lojalitet til Kirken.» Uttalelsen fremkom som svar på den kommunistiske meldingen om at medlemmer av det ungarske hierarki angivelig skal ha avlagt troskapsed til kommuniststyret.

Meddelelsen av den siste salvelse — et angrep på de sykes personlige frihet.

I henhold til en bestemmelse som er innført på sykehusene i Budapest, vil meddelelsen av Den siste salvelse kunne betraktes som et angrep på den personlige frihet. Derfor får hverken leger eller sykesøstre for fremtiden gjøre pasientene oppmerksom på betimeligheten av å motta dette sakrament. De syke må for fremtiden selv fremsette ønske om det. Ingen fremmed prest vil for fremtiden få adgang til sykehusene, da «uklok iver kan fremkalle situasjoner som er i strid med den sykes egne interesser.»

Nok en Judas-skjebne.

Stefan Balogh, en ekskommunisert prest, som i lengere tid har vært et villig redskap i kommunistenes hender i deres kamp mot Kirken, ble arrestert i juni, heter det i en melding i *Baseler Volksblatt* som utkommer i Basel i Sveits. Avisen skriver at Balogh skal ha oppsøkt sin tidligere biskop og bedt om å bli gjeninnsatt i sitt embete. Dette ble avvist.

I en melding fra Wien heter det at Balogh er forvist til et lite sogn i nærheten av Gyoer. Han var tidligere medlem av Parlamentet, leder av et angivelig «katolsk parti» og formann i en av regjeringen oppnevnt «fredskomite for prester».

Stephans-omen 100 år gammel.

Den verdensberømte Stephansdom i Budapest kan i år feire 100 års jubileum. Med et flateinnhold på 5000 kvadratmeter og med plass til 10 000 mennesker, kommer basilikaen med hensyn til størrelse på 16. plass. Kuppelen raker 100 meter over kirkegulvet.

På det sted hvor basilikaen står i dag fantes tidligere en liten sognekirke som ble odelagt under frihetskampen i 1848—1849. I 1851 ble grunnstenen lagt til den nåværende basilika av den daværende nuntius og det ungarske episkopat. Etter 55 års byggetid kunne kirken innvies den 4. november 1905. Under den siste verdenskrig ble den tilføyd skader på flere steder.

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo

Tlf. 41 07 76

Tapeter — Linoleum

MALERFORRETNING HANS KARLSEN

Utfører all slags malerarbeid

Tordenskjoldsgt. 6 B

Tlf. 41 07 76 - Oslo

På St. Olavs Forlag Oslo
er utkommet ny

«Liten bibelhistorie for
katolske skoler» (189 s.).

Kr. 5.00.

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

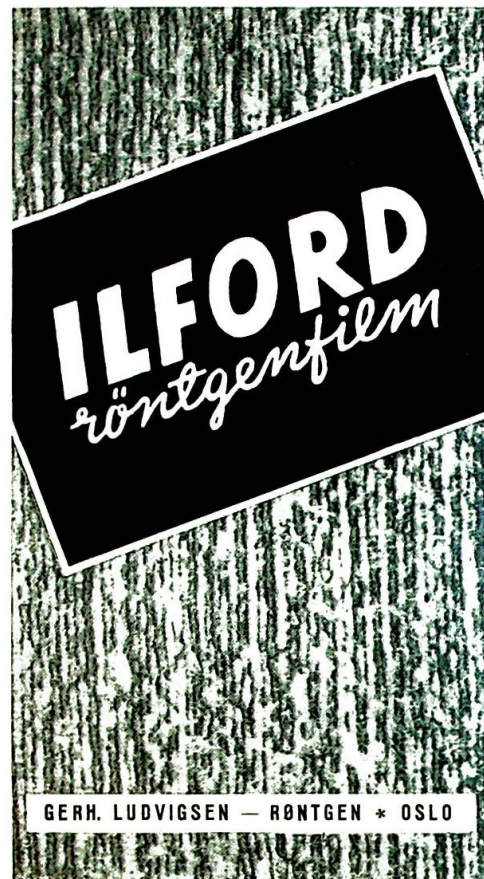
Gå

inn

for

St.

Olav!

Vi ber

alle som har muligheter til det
å hjelpe til med nye annonser.
De er vår beste og uunnværlige
støtte.

FREDRIKSTAD

HELENE ANDRESEN

Kjøtt- og pølsevarer

Fredrikstad

Tlf. 2031

G. HALVORSEN

Fredrikstad

Pølsemakeri & Kjøttforretning

Tlf.: Forretningen 1781, 2455

Kontoret 1781

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
og metallvarer av enhver slags -
Jernfat i alle størrelser og for et-
hvert øyemed - Isenkramartikler -
Elektrisk og Autogensveising -
Stanseartikler